

Organizacje pożytku publicznego i 1% w 2021 r./2022 r.

30.03.2023 r.

1 114 mln zł

w ramach 1% przekazali w 2022 r. podatnicy PIT na rzecz OPP

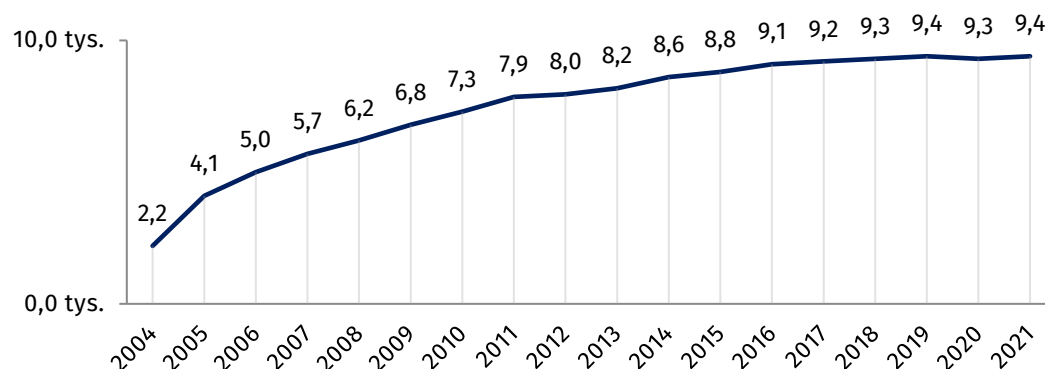
W latach 2008-2021 liczba aktywnych organizacji pożytku publicznego (OPP) wzrosła z 6,2 tys. do 9,4 tys. W 2021 r. 8,9 tys. OPP otrzymało odpis 1% podatku PIT za 2020 r. Średnia kwota tego odpisu wyniosła 125,0 tys. zł, a połowa z uprawnionych organizacji pożytku publicznego uzyskała nie więcej niż 6,0 tys. zł.

Liczba OPP

Na koniec 2021 r. w Polsce działało 9,4 tys. organizacji pożytku publicznego. OPP stanowiły 9,7% aktywnych organizacji non-profit takich jak: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy.

W 2021 r. OPP stanowiły 9,7% wśród aktywnych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, samorządu gospodarczego

Wykres 1. Liczba aktywnych organizacji pożytku publicznego w latach 2004-2021^a

^a Dla lat 2004-2007 ze względu na brak danych o liczbie aktywnych OPP przedstawiono dane o liczbie zarejestrowanych organizacji pożytku publicznego.

W 2021 r. uprawnionych do otrzymania odpisów z 1% PIT było 9,0 tys. OPP, a wśród nich 98,4% podmiotów otrzymało odpisy z 1% PIT.

Pomoc udzielona przez OPP w okresie 24.02.-31.03.2022 r. w związku z wojną w Ukrainie

W okresie 24 lutego do 31 marca 2022 roku 3,5 tys. (37,1%) organizacji pożytku publicznego podjęło dodatkowe działania na rzecz potrzebujących w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy, z czego 4,0% OPP swoją pomoc prowadziło zarówno na terenie Polski, jak również Ukrainy.

Głównymi odbiorcami pomocy organizacji pożytku publicznego były osoby fizyczne - udzieliło im wsparcia 77,4% podmiotów. Organizacje skierowały pomoc do 2,8 mln odbiorców, zapewniając środki finansowe oraz dary rzeczowe o łącznej wartości 275,7 mln zł.

OPP w ramach usług pomocowych najczęściej oferowały: zapewnienie wyżywienia (29,9%), udzielanie informacji i pomoc w sprawach organizacyjnych (25,2%), opieką nad dziećmi i wsparcie edukacyjne (24,1%) oraz zapewnienie miejsc noclegowych (24,0%).

W okresie od 24 lutego do 31 marca 2022 roku dodatkowe działania na rzecz potrzebujących w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy, podjęło 3,5 tys. (37,1%) OPP

Wykres 2. Odsetek organizacji pożytku publicznego^a według formy pomocy w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w okresie 24.02-31.03.2022 r.

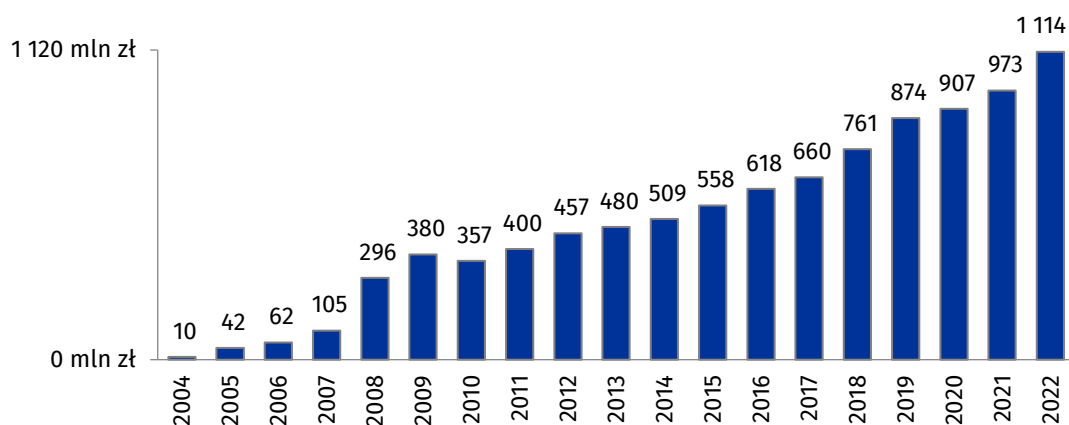
^a Podstawę procentowania stanowią organizacje, które udzielały pomocy. Dane na wykresie nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

Środki przekazane OPP w ramach 1%

W 2022 r. przychody OPP z tytułu 1% wyniosły łącznie ponad 1 114 mln zł i były o 141 mln zł wyższe niż rok wcześniej i 2,8-krotnie wyższe niż w 2011 roku.

Średnie przychody OPP z tytułu 1% PIT w 2022 r. wyniosły 125,0 tys. zł i były o 12,9 tys. zł wyższe niż rok wcześniej

Wykres 3. Suma środków przekazanych OPP w ramach mechanizmu 1%^a w latach 2004-2022

^a Dane prezentowane są według roku, w którym środki zostały przekazane OPP, a nie roku, którego dotyczyło zeznanie podatkowe, np. dane za rok 2022 dotyczą odpisu 1% od podatku za rok 2021.

Od 2011 r. do 2022 r. przeciętne wpływy z 1% PIT przypadające na jedną OPP zwiększyły się o 63,5 tys. zł (z 61,5 tys. zł do 125,0 tys. zł). Między 2011 r. a 2018 r. kwota mediany obniżała się, co wskazywało na pogłębiające się rozwarstwienie między organizacjami. W 2019 r. trend ten został odwrócony i w 2022 r. mediana osiągnęła najwyższą wartość od 2011 r. (6,0 tys. zł). Nie zahamowało to jednak zwiększającego się zróżnicowania między średnią a medianą.

W 2022 r. wartość mediany była ponad 20-krotnie niższa niż średniej, podczas gdy w 2011 r. – niespełna 11-krotna.

Tablica 1. Kwoty 1% przekazane OPP^a w latach 2011-2022 (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Średnia (w tys. zł)	Mediana (w tys. zł)	Proporcja średniej do mediany
2011	61,5	5,8	10,6
2012	66,7	5,7	11,7
2013	67,5	5,5	12,3
2014	68,1	5,2	13,1
2015	70,7	5,0	14,1
2016	76,2	5,0	15,2
2017	80,1	4,9	16,3
2018	87,7	4,9	17,9
2019	99,2	5,5	18,0
2020	104,2	5,7	18,3
2021	112,1	5,7	19,7
2022	125,0	6,0	20,8

^a Obliczone dla OPP, które w danym roku miały przychody z 1% PIT.

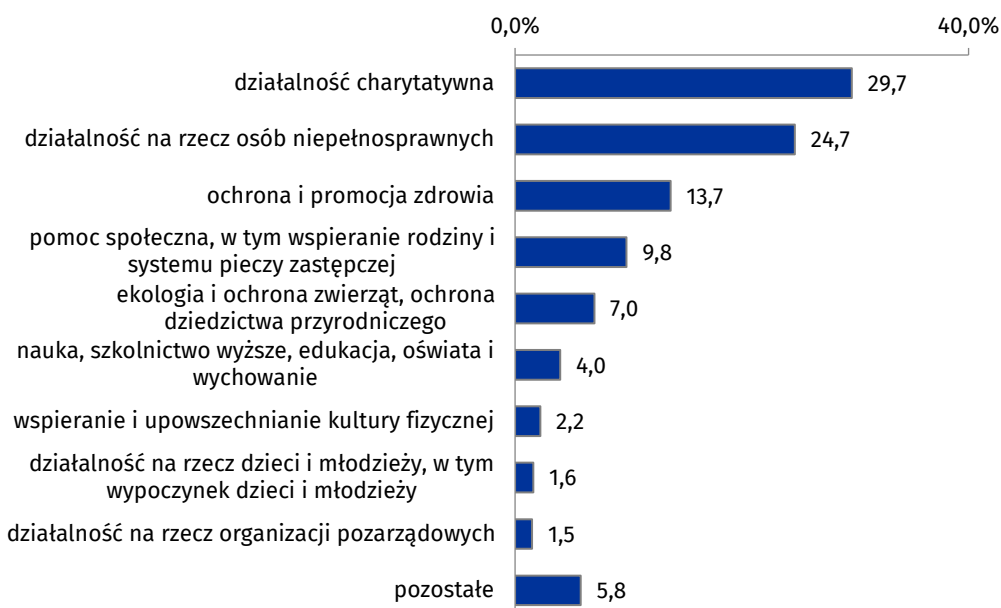
W 2022 r. liczba OPP, których przychody z 1% PIT przekroczyły 1 mln zł, wyniosła około 0,1 tys. podmiotów (1,4%), a otrzymały one 73,6% łącznej kwoty środków przekazanych OPP w ramach mechanizmu 1%.

Charakterystyka 1% PIT

Struktura liczby OPP i przychodów z 1% istotnie się od siebie różniły w 2021 r. Największą część organizacji pożytku publicznego stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (64,7%), następnie fundacje (33,6%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (1,5%). Pomimo, że stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne stanowiły dominującą część OPP, to 78,5% środków z 1% PIT przypadła fundacjom, wobec 19,5% na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz 2,0% - społecznych podmiotów wyznaniowych.

W 2021 r. 78,5% środków przekazanych w ramach 1% PIT trafiło do fundacji

Wykres 4. Struktura poniesionych kosztów 1% PIT według sfery działalności pożytku publicznego w 2021 r.

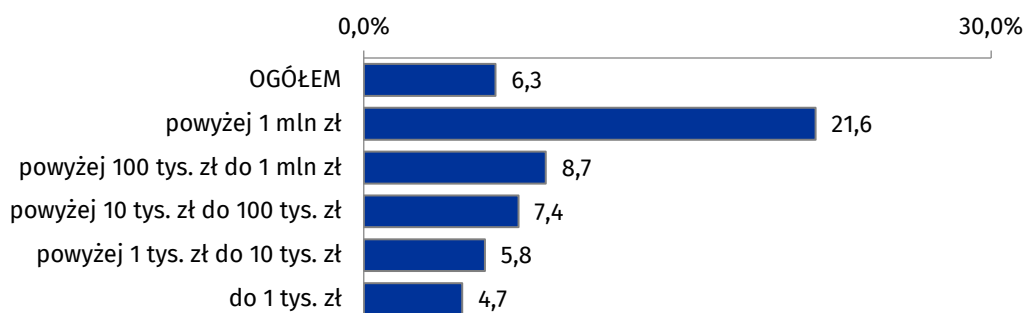
Sferą działalności pożytku publicznego, w ramach której OPP poniosły największe koszty wydatkując środki z 1% podatku PIT w 2021 r. była działalność charytatywna (29,7%), a następnie działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami (24,7%). W dalszej kolejności przeznaczono środki z 1% PIT na działalność pożytku publicznego na rzecz ochrony i promocji zdrowia (13,7%) oraz na pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wspieranie pieczy zastępczej (9,8%).

Działalność informacyjna OPP

W 2021 r. organizacje posiadające status pożytku publicznego w zdecydowanej większości informowały o swojej działalności (88,1%). Odsetek ten zmalał o 2,1 p. proc. w stosunku do 2019 r. Najczęściej wykorzystywanym medium był Internet (75,5%). Spośród innych środków komunikacji, takich jak: happeningi i wiece, ulotki, plakaty, książki, korzystano rzadziej (52,2%). Tradycyjne media, czyli prasa, radio lub telewizja w komunikacji OPP wybierane były najrzadziej (30,1%).

W latach 2015-2021 sukcesywnie zmniejsza się odsetek OPP informujących o swojej działalności za pomocą mediów tradycyjnych: prasy, radia lub telewizji (w 2015 r. wyniósł 41,5% a w 2021 r. - 30,1%), a także - za pomocą innych środków komunikacji (odpowiednio 62,1% i 52,2%). Zwiększył się natomiast udział OPP przekazujących informacje przez Internet (z 73,9% do 75,5%).

Wykres 5. Odsetek OPP korzystających z nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych według kwoty otrzymanej z 1% PIT w 2021 r.

Spośród OPP, które złożyły sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności za 2021 r. jedynie 6,3% deklarowało korzystanie z możliwości nieodpłatnego informowania przez media publiczne o prowadzonej działalności pożytku publicznego. Odsetek OPP, które skorzystały z tego przywileju był o 0,4 p. proc. wyższy niż w 2019 r., natomiast w porównaniu z 2015 r. był to wzrost o 0,9 p. proc.

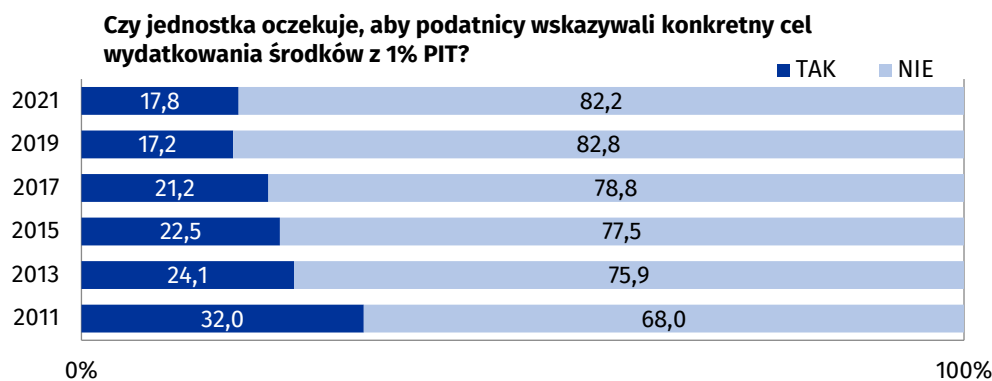
Możliwość nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych najczęściej wykorzystywały OPP, które otrzymały powyżej 1 mln zł w ramach mechanizmu 1% PIT (21,6%), zaś najrzadziej podmioty, których wpływy z tego tytułu nie przekroczyły 1 tys. zł (4,7%). Jednak odsetek OPP korzystających z możliwości nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych, które miały najwyższe wpływy z 1% PIT (powyżej 1 mln zł) zmalał w porównaniu do 2019 r. (z 23,1% do 21,6%).

Wskazywanie przez podatników celów wydatkowania środków z 1% PIT

Podatnicy na zeznaniu podatkowym mogą wskazać cel szczegółowy sposobu wydatkowania przekazanych środków w ramach 1% PIT. Jedynie część podatników korzysta z możliwości wskazania celu szczegółowego odpisu. W 2021 r., podobnie jak miało to miejsce w latach ubiegłych, 6 na 10 OPP sprawozdało, że podatnicy, od których trafiły do nich środki nie wskazywali konkretnego celu wydatkowania 1% PIT.

Zaobserwowano jednak silne zróżnicowanie organizacji, jeśli uwzględnimy kwotę otrzymaną z 1% PIT. W grupie podmiotów, które w 2021 r. uzyskały ponad 1 mln zł przychodów z 1% PIT odsetek organizacji, którym podatnicy wskazywali cele szczegółowe był prawie 5 razy wyższy niż w OPP, które pozyskały w ramach 1% PIT mniej niż 1 tys. zł (odpowiednio 78,4% i 15,9%).

Wykres 6. Oczekiwania OPP w zakresie wskazywania celów wydatkowania 1% PIT

Większość OPP uprawnionych do odpisu 1% PIT w 2021 r. chciałaby samodzielnie decydować o przeznaczeniu otrzymanych środków (82,2%). Odsetek takich organizacji zmalał o 0,6 p. proc. w stosunku do 2019 r., natomiast w porównaniu z 2011 r. wzrósł o 14,2 p. proc. Zgodnie z deklaracjami zdecydowana większość OPP uwzględniła w 2021 r. preferencje podatników co do kierunku wydatkowania środków (87,2%).

Przywileje, z których korzystają OPP

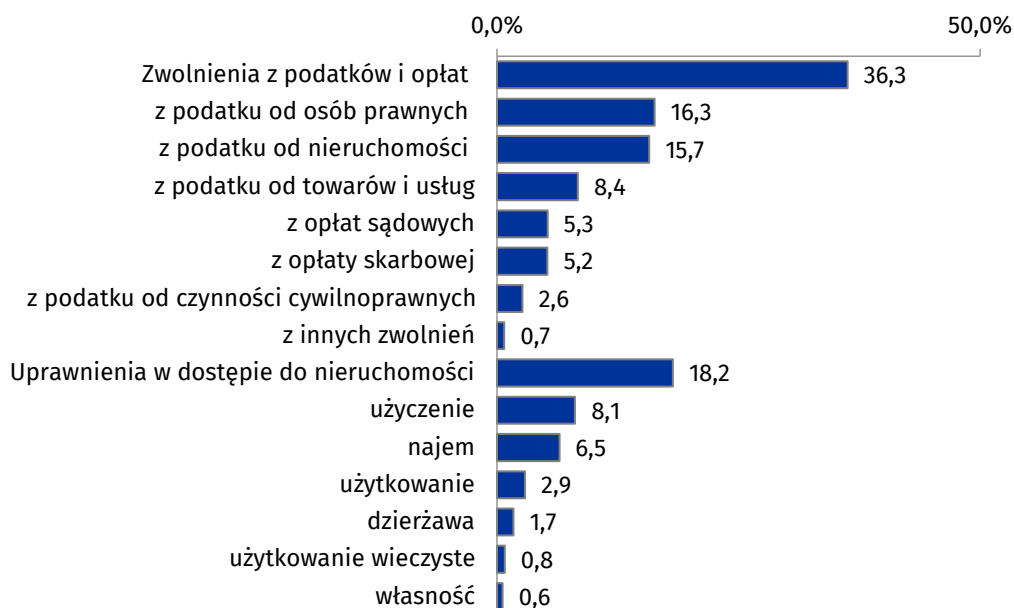
OPP mogą korzystać z różnych przywilejów, m.in. z prawa do zwolnień z podatków i opłat, jak również z użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach. W 2021 r. 36,3% OPP sprawozdało, że skorzystało przynajmniej z jednego typu zwolnienia z podatków lub opłat, natomiast 18,2% - z uprawnień dotyczących dostępu do nieruchomości.

Przywileje prawno-podatkowe wykorzystało 41,5% OPP, częściej wybierane były zwolnienia podatkowe (32,9%) niż zwolnienia od opłat (8,7%). Odsetek OPP korzystających z przywilejów podatkowych różnił się w zależności od wysokości przychodów z tytułu 1% PIT – wśród organizacji o najniższych wpływach (do 1 tys. zł) był blisko trzy razy niższy niż w przypadku OPP o wpływach przekraczających 1 mln zł (odpowiednio 25,2% i 78,4%).

Najczęściej wykorzystywanym przywilejem podatkowym było zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, które uwzględniła dochody przeznaczone na cele statutowe – skorzystało z niego 16,3% ogółu OPP. Ze zwolnień z podatku od nieruchomości skorzystało 15,7%, prawie połowę mniej (8,4%) wybrało zwolnienia z podatku od towarów i usług. Pozostałe typy przywilejów podatkowych były wykorzystywane przez OPP stosunkowo rzadko.

OPP częściej wykorzystywały prawo do zwolnień od podatków i opłat niż przywilej korzystania z nieruchomości na preferencyjnych zasadach (36,3% wobec 18,2%)

Wykres 7. Odsetek^a OPP korzystających z przysługujących zwolnień oraz uprawnień w 2021 r.

^a Odsetki nie sumują się, ponieważ można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

W praktyce przywileje dotyczące dostępu do nieruchomości nie są często stosowane. Jedynie 8,1% OPP miała możliwość użytkowania nieruchomości państwowych lub samorządowych w formie użyczenia. Jeszcze mniej organizacji skorzystało z najmu (6,5%), natomiast bardzo rzadko przekazywano nieruchomości na użytkowanie wieczyste lub własność (odpowiednio 0,8% i 0,6%).

W latach 2017-2021 zwiększył się odsetek organizacji pożytku publicznego, które wykorzystwały zwolnienia z podatków i opłat (z 34,4% w 2017 r. do 36,3% w 2021 r.). Spadek nastąpił natomiast w przypadku odsetka OPP, które korzystały z prawa do użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach (z 19,6% w 2017 r. do 18,2% w 2021 r.).

Aneks metodologiczny

Do przygotowania informacji sygnałnej wykorzystano dane zarówno ze źródeł administracyjnych, jak i badań GUS. W związku z zakresem dostępności poszczególnych źródeł uwzględnione zostały różne szeregi czasowe.

Prezentowane w informacji dane pochodzą z następujących źródeł:

- 1) liczba zarejestrowanych OPP dla lat 2004-2007 (wykres 1) - na podstawie *Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji, publicznych zakładów opieki zdrowotnej* Ministerstwa Sprawiedliwości,
- 2) liczba aktywnych OPP dla lat 2008-2021 (wykres 1) - dane ze sprawozdań GUS SOF-1, SOF-4 lub SOF-5,
- 3) liczba OPP mających prawo do 1% PIT - *Wykaz organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok ...* z Narodowego Instytutu Wolności,
- 4) dane o OPP udzielających pomocy w okresie 24.02.-31.03.2022 r. w związku z wojną w Ukrainie (wykres 2) – dodatkowe pytania dołączone do sprawozdania GUS SOF-5 za 2021 r.,
- 5) kwota odpisu 1% PIT (tabela 1, wykresy 3, 5) - *Wykaz organizacji pożytku publicznego, które otrzymały 1% należnego podatku za rok ...* z Systemu Informacji Podatkowej Ministerstwa Finansów,
- 6) struktura OPP oraz dane o informowaniu o działalności, kampaniach informacyjnych, a także opinie o celach wskazywanych przez podatników (wykresy 3, 6) opracowano na podstawie wyników badania GUS *Współpraca, zarządzanie i działalność informacyjna wybranych organizacji non-profit* (sprawozdanie SOF-5),
- 7) struktura kosztów 1% PIT według sfery działalności pożytku publicznego, korzystanie przez OPP z nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych, zwolnień z podatków i opłat oraz uprawnień do korzystania z nieruchomości na preferencyjnych warunkach (wykresy 4, 5 i 7) - *Sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok ...* z Narodowego Instytutu Wolności.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych

Dyrektor dr Piotr Łysoń

Tel: 22 449 40 27

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Urząd Statystyczny w Krakowie

Dyrektor Agnieszka Szlubowska

Tel: 12 420 40 50

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

[gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)

[glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)

[glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Sektor non-profit w 2020 r. Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy](#)

[Zaangażowanie podmiotów gospodarki społecznej w pomoc w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy \(24.02-31.03.2022 r.\)](#)

[Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2021 roku - Informacja sygnałna](#)